

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)
16 maiu st. v.
28 maiu st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 20.

ANUL XXIX.
1893.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.
Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Între stânci.

Novelă.

(Fine.)

Idea frumseței este nu se pôte mai nedeterminată, — continuă avocatul. Ce-i frumos? o talie mică sêu mare, sulegetă ori plină, o față lungă ori lată, ochi negri sêu albastri, culóre brună, roșie ori albă? Odată a fost toga romană frumósă, ei dară — crinolinul încă, moda empire de-acum tot așa. Care

ton este mai frumos, al lui Bethoven, Chopin ori Wagner? Și a cui culori merită deosebit de a fi numite frumóse, a lui Rafael, Rubens ori Murillo?

— Va să ȓică, — exclamă preotul fôrte 'nveselit — frumosul inchegat între deosebite paragrafe, numai in creerii esteticilor esistă.

— Adevêrata idee a frumosului esistă 'n inima omenescă — ȓise Agnes.

— Așă cred și eu, — adaugă Emil.

— Suma sumarum, frumosul absolut nu esistă, și eu,

LECTURA INTERESANTĂ.

BIBLIOTECA FACULT.

carele me credeam un popă frumos, recunoscut de toate femeile ca atare, trebuie acum să me mărginesc numai admirarea babei mele; căci existând ideea frumosului în inimă, nu cutez a me mai gândi și la alte eventuale inimi — nu știu, totuși așa dori a nu primi definirea acesta.

Acum intră și soția preotului, o femeie naltă, sdravenă, c'o mare energie 'n ținută. Lumea reuțioasă povestea, că părintele ar sta nițel sub «domnirea păpușului». Când prietini încercau a-l necăji cu acesta, le dicea cu sânge rece: — Ei, ce să fac? Acesta-i la noi bôlă familiară. Nici moșul moșului meu n'a fost mai bun ș-acum eu să fiu acela, carele nu respectăză datinile strămoșești?

— Deu Stefan, — duse preotésa cam supărată cătră bărbatul ei — ai pute să veđi nițel și după Trăian. Ș-acum alergă prin curte, páfugându-mi galițele de mórte; dice că acea este óstea inamicilor și el cu Nero o s'o invingă. Băiatul este petulant, încât eu nu mai pot birui cu el, trebuie deci să intrevii tu cu autoritatea ta părintéscă și să te mai ocupi cu el.

Părintele tuși câteva ș-apoi duse parte smerit, parte ironic: — Am cugetat că tu, femeie energică și chiar curagioasă ca ș-o amazonă, nu vei ave trebuință de mine, bărbat slăbănog, scurt la minte și prăpădit, precum binevoești a numi — în momentele tale de inspirație — secul, de care am și eu îndrăsnéla a me ținé; iată pentru ce n'am recurs la autoritatea mea. Acum fórte me mir, că me afli demn, de a apelá la ea. La ceilalți patru băiați, nu-mi prea acordai grația de a me observá și pe mine, când erá vorbă de creșcerea lor.

— Ei, veđil — rise Agnes — băiatul cel mai mic este cel mai iubit și Maria nu póte aplicá față de el severitatea de odinórá.

— Destul am fost și eu severă, — duse Maria ridénd și ea din inimă cu ceilalți — mai fie acum și el!

Preotul eși spre a-ș incepe noua funcție și a luá la trei parale pe micul Trăian, carele imită pe antecesorul seu, Trăian cel mare și páfugá inamicii.

Totodată intră și Laurențiu în grădină și mergénd câțiva pași se oprí, sigur, voinđ a se orientá de locul unde se aflau cei din casă. Atunci resună lângă el o voce femeiescă, d'un timbru nespus de plăcut, așa de móle și blândă, încât inima tinerului plină de vifor greu fu atinsă de ea, ca de o neteđire dulce de degete ángerești. — Părinții noștri și óspeții noștri sânt în coliba de frunđe — duse purtátórea vocii admirabile și lângă el stetea fetița preotului, de etate cam de 14—15 ani. Nu erá, așa dis, frumoasă, avea inse o față fórte expresivă și niște ochi negri, de și Laurențiu deveni un moment confus de splendórea lor.

Când forestierul intrá 'n colibă, genele lungi și 'ntunecate a frumoșei Agnes se ridicarăș-o privire tristă și rugátórea esi din ochii azurí... și când mânilor s'atinseră, îi cutremurá pe ambii un cuget... cugetul, că erau creați unul pentru altul! Aceste doue ființe diverse formau o minunată armonie: el, oceanul vecinic mișcat și ea lucéferul curat, rece și liniștit. Și oceanul a iubit lucéferul și valurile lui se ridicau sus spre cer, ca să-l cuprindă cu drag și dor... Și lucéferul?... Erá fatal, că ambii, el și bărbatul erau de-odată de față și, c'aseménarea făcută 'n taină între ambii, erá atât de nefavorabilă pentru acest din urmă, și erá fatală întemplantarea la stâncă ș-acum întâlnirea acesta. Ea erá cu mult mai puțin romantică și pasionată decât și el. Până acum n'a fost mișcată din ecuilibrul sufletesc prin pa-

tima imposantă a amorului; bărbatul ei nu-i causeră nici o neliniște séu emoțiune mai viuă ș-acum? — Când privirile ochilor adânci negri ș-atát de vorbitori o atingeau, inima-i bătea vehement și mâna nervoasă nu putea trage firul în ac. Ce erá acesta? Simțemént adevérat, ori numai reflexul flacării ce le simția el, și cari ea le observase prea bine încă dela primul moment; séu erá acesta numai o neliniște, ce te cuprinde 'n apropierea furtunei ș-a pericolului? — Nu, nu se putea amági: ce simția erá amor! — Ah, că viața este așa de crudă!... Inse nu erá alta de făcut, numai a luptá brav, ca ș-un erou și póte c'a muri tot așa de brav.

Conversația mergea 'n cursul ei de toate dílele, despre timp, economie, politică etc. Odată veni vorba de literatură. — Care ve este poetul favorit, dómná? — intrebá Laurențiu pe Agnes.

— Știu, voi fi de judecată, mărturisind sincer, că uresc a cetí atât poești, cât și romane. Tóte aceste-mi apar ca niște fantasii urite ale unui bolnav atacat de friguri; nu sânt starea normală a omului, precum ne o arată viața.

— Va să dicită, nu credeți în ele; nu credeți, că există spre exemplu, un amor așa de infocat, am pute dice nebun, cum este descris la poeți?

— Nu cred. — Nu duse adevérul și vocea-i erá de tot nesigură — ei, dará lupta trebuie să fie luptată!

— Ba dragă, — obiectá avocatul aruncând cenușea de pe vérful cigaretei sale — sânt și în viața scene descrise de poeți; aceste sânt chiar de-adreptul luate din viață. Cum să se explice altcum, că decând sânt ómeni și poești, totdeuna se insuflețiu pentru ea?!

— Se póte, că există așa ceva la unii, la mulțime inse nu, și decă pe lângă tóte aceste ómenii au iubit din vécuri poesia, cauza mi să-mi pare a fi impregui-rarea, că omul iubeșce ce-i nou, neobícniuit și-i ofere 'n monotonia vieții o óreșcare distracție, și nu pentru că poesia ar fi echoul ființei sale.

— Ei dómná, și totuș este așa; iată la popor, multe și valorósele poești, isvorite chiar din peptul poporului. Cine le compune? Toți. Și cui? Pentru toți.

Eu așa dice, că ómenii așa rațional cugetând, ca și spre exemplu dvóstre, sânt escepțiune. Cei mai mulți sânt conduși de simțeminte covérșitóre și numai puțin de rațiune; aceștia din urmă apoi forméză óreșcum o elită între muritori; predominéză pe ceilalți sërmani, cari nu stau așa firm în viață, ci sânt aruncați încóce și 'n colo de patimele lor.

— Toți ar trebui să fie așa creșcuți, — reflectá dómna preotésă — ca pasiunile să nu-i rápescă așa ușor, mai vértos când este vorbă de datorință.

— Da, — duse avocatul — inse nu toți au norocul de a ave o creșcátóre așa strașnică, ca și tine.

— Și totuș lumea nu pere! — obiectá preotul. Discursul fu intrerupt de fetița preotului, care aduse pe o tavă cafea, dulcéțuri și póme, servind la toți.

— Da tu nepoțico, pe care poet îl iubești mai tare? — intrebá avocatul zimbind.

— Pe Eminescu. — Toți riseră.

— Așa, mai aduceți-o 'n confuzie, să-mi spargă vre o ciască — îi certá dna Maria, neputénd inse suprimá un zimbet. Și erá de tot straniu, c'o fetița tineră, care încă ș-acum máncă mai bucuroș cirescele 'n pom, ca și gátite pe mész, și care fugea tot așa de veselă după fluturi, ca și Trăian — să iubescă poetul adânc serios. Musica limbei și póte chiar cuprinșul abia înțeles de ea, formau pentru fantasia ei un farmec, ce-l are totdeuna tainicul asupra sufletelor tinere.

Visita acesta s'a repetat, mai nainte din datorie socială, apoi din dor ardetor. Prăpastia eră deschisă și dăse suflate erau să se precipite 'n ea, numai că nu tot in acelaș grad. Bărbatul eră deja perdut și ăngerul seu nu-l mai putea păzi; femeia inse, de și suferiă amar, eră firmă ca ș-o stâncă de granit, a pași pe calea datoriei totdeuna, între tôte impregiurările.

Cu nerăbdare așteptă diua plecării. Da, a fugi din locul acesta periculos, încărcat d'amor și poesie, unde superioritatea minții te părăsiă așă ușor — acesta eră singurul remediu. Apoi vor urmă d'ile triste, amare, închisă 'n inima superbă și cugete grele mistuitoare, ascunsă sub bolta rece a frunți albe... acesta eră sigur... și totuș nu eră iertat să fie slabă!

Se făcù sēră; sēră frumoșă de tōmnă, cu aer rece inse curat. Stelele ardeau și luciau și lacul adânc visă visuri tainice de tot, ghicite pōte numai de umbrele brađilor, inclinate spre el. Tōtă natura eră oșecum invēlită 'n vëlul melancoliei, tipul obicinuit al tōmnei și de ar avē acēsta privighetōre, cântecul ei eră nespūs de dureros in sēra acēsta. In tabloul atāt de duios, cât se potrivă de bine năluca albă de lângă lac, care plutiă d'ici cōlea, ca ș-un nor alb, pe de-asupra apelor. Pērul frumos eră impletit cu rađe de lună și cum se clătina 'ncōce și 'n colo, părea a fi đina apelor. De-odată dete un țipet, căci o umbră nēgră apăruse lângă ea.

— N'ai tēmă, dōmnă, sūnt eu, — resună o voce bărbătēscă, vocea lui Abrudan! Agnes — căci eră ea — se 'mpăli. Ah, slăbiciunea ei, de a vedē mai odată, naintea despărțirii pentru vecie, stâncite cu corōna rui-nelor și lacul tăcut cu brađii șoptitori — eră pedepsită; căci el sigur va destăinuī acum, ce ea șcicia de mult și prin acēsta îi va mai mărī durerea abdicerei ș-a tristeței, ce ne cuprinde inima, când nu ne este permis a luā nici macăr o mică suvenir, dela acela, pe care-l părăsim, cu inimă sfășiată de desperare...

— Cugetasem, — dișe Agnes, ca respūs — că ești încă tot absent, fiind că ți-ai luat adio pe timp mai îndelungat. — Sēra este așă de plăcută și lacul acesta atāt de frumos, încât me resolvai la o plimbare la lună. Apoi tăcură ambii ș'ascultau cum strigă corbii 'n aer și cum izbeșce cătră stânci un vēt ușor valurile lacului.

— Nu gândiam, — încercă ea a vorbi 'n de tōte d'ilele — să te aflū aici.

— Te rog, — o intrerupse el violent — nu te scucă atāta; șciū că n'ai venit pentru minel — Și totuș de-ar fi așă?! — vocea lui deveni de tot dulce și șoptitōre.

Iarăș urmă o paușă. — Te iubesc, Agnes, — dișe de-odată bărbatul simplu și serios » Ea se 'nfioră. Cāt eră acea de natural și fericitor, ce-i spuse el acum, in domul grandios al Creatorului, sub ochii stelelor, brađilor ș-a stâncilor! — N'ara iubit încă 'n viēța mea, — continuă el — mai de necredūt și totuș este așă. Când te-am adus in brațe de pe vērful stâncilor, am cugetat că viēța-mi stă chiar inainte: a te numi in veci a mea, flōrea găsită 'n apropierea cerului. Acēsta-mi părea de tot natural. Că unul mai fericit să-mi fi precedat, nu-mi trecea prin minte de loc. Te cunosc și șciū, că oferindu-ți amor, nu m'ai ascultă, ba m'ai disprețuī chiar; eu încă nu cred in durata și adevērul fericirii căștigată prin o crimă, să abdic inse, încă nu pot — așă sēu așă dară, tot am să me nefericesc.

— Ah nu, nu! nu se pōte să te nefericesci dta, care cugeti așă nobil. Timpul vindecă tot ș-o să vie o diuă, când o altă, mai perfectă femeie, decât mine îți va face să uiți — năluca dintre stânci! Ș-acum adio —

pentru totdeuna! Vocea ei se frânse intr'un plâns in-voluntar.

— Agnes! — brațele lui se 'ntinseră spre o ar-đetōre 'mbrătoșare, dară ele cuprinsēră numai aerul re-coros al tōmnei. — Numai un cuvēt! Spune-mi — ah de aș avē acēstă ultimă mângăiere! — spune-mi, că nu-ți sūnt cu totul indiferent!

— Sūnt mângăeri care conduc, sēu și sūnt deja crimă. — Adio. — Mângăerea este la Dđeu și 'n con-știința nōstră.

Atunci s'auđi 'n apropiere un șgomot ușor. Pōte se rupse vre o uscată crēngă, sub pașii ei fugari, sēu vre un animal selbatic trecea pe de-aprōpe... stelele inse vedeau mai bine: spriginit d'un brad stetea advocatul Popescu și priviă sus la cer, atāt de luminos, atāt de neaccesibil! Și când gândi la soțfa-sa, pentru prima óră vēđu admirabila asemēnare între cer și ea! Ce ca-cter orbitor! și totuș bărbatul simțiă, cum se 'nalță din momentul acesta între ei o lume de distanță — o lume, cu stânci, brađi și lac, unde se descopere o taină, la rađe de stele....

Și anii treceau și se precipitau in sinul eternității și brađii creșceau lângă lacul vinețiu, numai ruinele de-cădeau din đī 'n đī și figura naltă bărbătēscă dispărū din mijlocul tabloului.

O curiosă rađa de stele se rătăci intr'o diuă prin abisul cel mai infiorător dintre stânci și se oprī asupra feței livide a unui mort, acoperit de adâncile umbre a afunđimei... Mai apoi il găsiră și ómenii...

Sērmanul forestier! trebuie c'a pătīt reu, fiind pōte cu gândul departe, departe!...

Acum îi cad pe inimă stele 'n nopti feerice de vēră și frunđe de brađi și lacrimi de rouă....

VOLUMNIA BELLE.

Te-ai dus...

Te-ai dus și fără să-mi vorbești
Și fără să te uiți ce lași in urmă;
Ah! am simțit că viēța mi se curmă
Atunci!... credeam că me iubești!

Te-ai dus și n'am ce să me fac,
Mi-e dor acum și mai mult de tine,
Cu gândul aprig c'ai fugit de mine
Nici pot nici vreau să me impac.

Din ochiul teu o căutare,
O vorbă de mi-ai fi trimis, un semn,
Să te urmez ah, mi-aș fi dat indemn
Pân' la a lumilor hotare.

Și dór șcicai atāt de bine
Ce fericiri mi-ai fi sădit in piept,
Îngăduindu-mi numai să aștept
Prilejul de a fi cu tine!

Din lumea 'n care te-ai pierdut,
De ți-ai aduce cel puțin aminte
De-acele neuitate legămintē
Din tainicul nostru trecut;

Mai cu putere aș răbdă
Pân' să te 'ntorci din calca-ți depărtată,

Ca să te 'ntreb, feme, vre odată
Iubit-ai ore 'n viața ta?

Ș-atunci ai înțelege pôte
De ce atât me dore c'ai plecat,
De ce nici mângăere nu mai cat;
Căci tu lipsind, îmi lipsesc tôte!

Te-ai dus și fără să-mi vorbești
Și fără să te uiți ce lași în urmă,
Ah, am simțit că viața mi se curmă...
Nu m'ai iubit, nu me iubești!

D. C. OLLANESCU.

Onestitatea în artă.

Conferință rostită la Ateneul Român din București, în séra
de 7/19 martie an. c.

(Fine.)

Gândul acesta, că ceea ce faci este definitiv făcut, că opera, scăpată din mâinile tale, se duce de-alungul vécurilor și umple lumea de resunetul vieții și bătăilor inimii tale, are ceva din solemnitatea și fiorul judecării supreme a sfintei scripturi, — tresai, ca la strigătul unei trîmbețe, și, în fața vécurilor și a generațiilor cari se desfășură înaintea ta, simți că te umple sentimentul unei evlavii adânci, de cutremuri de indoielă și de grijă că nu vei fi destul de pregătit, pentru a pute turna în opera ta tot ce ai avut mai bun, mai mare și mai sfânt în sufletul teu. Iată de ce unii artiști alérgă tóta viața lor după un ideal de frumuseță, pe care nu-l pot prinde și realisa, decât fragmentar, în creațiunile lor. Iată de ce sînt unii cari se chinuesc și se consumă vecinic de setea și dorul unei perfecțiuni pe care o întrevéd, și cred un moment că au atins-o, dar nu pot să o apuce, ca o umbră le lunecă din mâni, și tóta viața lor e acoperită de o melancolie inconsolabilă, fructul atâtor decepții, atâtor visuri de deș, sfărîmate de gratiile puterii omenești. Doi ómeni am cunoscut în țera noastră, torturați de onestitatea și religia artei lor, vecinic muncind și vecinic nemulțumiți de ceea ce au făcut, vecinic triști: Eminescu în poesie, și Grigorescu în pictură.

Severitatea și munca acesta de concentrare și armonizare de forțe are o colosală importanță în creațiunile artistului; sórta și vitalitatea lor atérnă de aci. Căci operile de artă se inmultesc, și viața noastră ca durată rămâne aceeași; ba, ca intensitate și varietate de emoțiuni, am pute dice că ea curge din ce în ce mai repede și mai agitată. — Între operele de artă se încinge dar o crâncenă luptă pentru existență. Noi sîntem tot mai grăbiți, viața e din ce în ce mai scumpă, și când pe fiecare di, din tôte colțurile lumii civilisate, se aruncă o nouă recultă de opere artistice, mii de volume pe cias, ca să nu vorbim decât de literatură, cari tôte cer lectori, ne întrebăm, cu drept cuvânt, câte pagini din acest noiam de scrieri, câte din operile pe cari le admirăm noi ađi, vor mai fi citite peste doué mii de ani? — De sigur, cele mai multe vor pieri, se vor innecká prin volumul lor, prin lestul lor de prisosuri, — și nu vor scăpá decât acelea, cari au sorbit din viața autorului lor, sub cea mai condensată formă, cea mai puternică și mai sinceră emoțiune. Așá dintr'un tumult

pe glasuri, cari ne ameteșc auđul, un singur țipăt de durere s'ar distinge și s'ar auđi deslușit, peste amestecul de vorbe neînțelese.

Și să nu se credă, dómnelor și domnilor, că eu fac aci deosebire cari de obicei se fac în discuțiile estetice, între fondul și forma unei lucrări de artă, a unei scrieri literare, în special.

Prea s'a luat de-a-bună comparația atât de des întrebuițată între o haină și vorbele cari notéză, esprimă o idee. — Décă e vorba de comparație, puneți în loc de haină *corpul* énsuș — vedeți ce deosebire — s'ar páre că am lăsat ideea într'o toaletă cât se pôte de neconvenabilă, și cu tôte acestea am fi mai a-própe de adevér. Tótă ideea, tótă emoțiunea, are, în énsuș fondul ei, și forma; după cum o seménță, scuturată dintr'o flóre uscată, pórtá într'énsa forma desevertită a întregei flóri: în încăperea ei mică dórme rădęcina, tulpina și tôte organele, colorile și inflorescénța plantei de pe care s'a scuturat: îi trebuie dór pámént, și sóre, și timp ca să se dosvolte. Ceea ce ni se pare nouă că sînt idei, pe cari nu le putem esprima, sînt probabil produsul unui numér insuficient de vibrații în celulele nóstre nervóse, prea puțin încăldite, prea puțin escitate, pentru a descárcá un act complet de gândire clară... în tot casul sînt numai nebulosități intelectuale, stări embrionare, idei în perspectivă cari așteptă să fie ficsate, încăldite și lăstate să inflorescă.

Ne spunea deunăđi dramaturgul nostru Caragiale: «Me opresc une-ori la o scenă... ușóră, o véd, — doi ómeni, necăjiți de mult unul pe altul, se întélesc față în față, și vor să se refúiescă. Incep dialogul și scriu, muncesc la el o săptămână, doué, trei, véd că nu merge; cerc să indrept, să dreg frazele ba ici, ba colo, recitesc: nu e asta. Într'un târdíu, de-odată par că mi se luminezá tot, șterg ce am scris și reiau d'a capo — vorba autorului — și scriu, de nu pot să prididesc — și simt că e viu, că e adevérat, că e așá. Vedeți că de astádată nu me mai necăjesc și nu mai lucrez eu pentru doi, — acei doi s'au ales și s'au limpedit în mine; îi véd gesticulând, s'au aprins, acum se cértá ei, și eu îi ascult și scriu».

Scena, așá cum erá intéiu, ar fi fost o recoltă culésă de crudă, și Caragiale nu e din acei cari se lăcomesc la așá ceva. — El... mai bine lasă fructele să se usuce pe copac.

Artiștii sînt cultivatori de idei!

Viața séménă mereu, — și séménă amestecat, și grâu și neghină, și flóri parfumate și buruene otrăvitoare. — Artistul alege, fertilisézá, cultivă, plivește — și mai ales plivește. Acesta constitue onestitatea recoltei lui artistice. Și nu putem spune în de-ajuns cât de mare și de însemnat este rolul acesta de critic sever și neindurat, care cumpénește puterile artistului și hotárește selecțiunea gândurilor lui. Cum să nu se ingrigéscá el de ce alege și cultivă pe stratul ce i s'a incredințat, când se gândește că opera lui își va scuturá peste atâtea capete ideile, seminți cari vor germiná și vor resári mereu, impingénd astfel recoltă după recoltă, energie după energie în eterna undulație a vieții.

Sînt opere literare, cari tráesc mai mult decât poporul și decât limba în care s'au scris. De mult au dispárut Elenii și limba lor e mórtă, cu tôte acestea — prisosul de energie al acelu neam mare, ceea ce a covérsit peste combustibilul necesar pentru întreținerea formelor peritóre ale vieții și s'a prefăcut în artă senină și inalterabilă, tráește, fertilisézá și scuturá de mii de ani peste capetele atâtor generații seminți de flóri ne-

Papa Leon XIII.

peritoare. Ceva din parfumul Odiseei a străbătut, direct sau indirect, în toate poemele cari s'au scris în urmă.

Ca încheere: Arta este și ea una din nenumăratele forme pe cari le îmbracă viața. În curgerea eternă și transformările multiple ale energiei universale, acolo unde află teren fertil, condiții priincioase de acumulare, o parte din această energie se adună, rotind în giurul unui punct, se condensază și se închiagă în creațiuni artistice indestructibile. Toți avem germeii pasionali ai întregii omeniri, proporțiile ne deosebesc, — toți simțim vag că trece prin noi câte ceva din marea energie cosmică, toți sântem puncte de acumulare și de descărcare, în lanțul evoluției: unii cheltuim tot în acest bazar amețitor al vieții, alții adună, cultivă, sporesc și concentreză, pentru a arunca pe urma lor, cu o putere de expansiune uimitoare, energia acumulată și fermentată în organismul lor fericit.

Așa e și cu adevărurile științifice. Ele tortură vécuri întregi capetele savanților din atâtea generații, până se limpedesc, până ce din stare de clootire caotică, se liniștesc, se ficséză în linii hotărâte și se intrupéză într'o formă proprie. Atunci ideea devine ca un punct de rașed, o trambulină de sărit în alte probleme, — un pas definitiv făcut înainte, o înălțime câștigată — și un nou orison se deschide. Acesta-i mersul infinit și progresiv al energiei universale, al forței de fecundare a vieții în cea mai înaltă formă a ei, travaliu intelectual. De aci căutarea, neliniștea eternă și setea adâncă a omenirii, în gónă neîntreruptă după un ideal abia zărit de poeții ei geniali, primele piscuri aurite de sórele care resare. Are Guyau într'un loc o comparație frumoasă privitoare la această vecinică așteptare și speranță a omenirii, în fața idealului ei depărtat și atrăgător:

Erá o femeie de o inocentă nebulie... Ea se credea logodită, și în fiecare ȃi credea c'are să-i vie mirele și să se facă nunta.

Diminéța, cum se deșteptá, cerea rochia albă de mirésă și cununa de lámăiță, se aședá la oglindă și suridéndu-ș de fericire, se gátiá. «Astăȃi, astăȃi vine mirele meu», ȃicea bucurósă. Și gátită frumos se aședá la feréștră și așteptá tótă ȃiua. Séra o tristețá nespúsá o apucá, suspinând își párásiá gátela de mirésă și se culcá. Dar a doua ȃi, cu prima rașá de lumină, increderea și veselia-i reveniau. «În sférșit astăȃi vine, aȃi ne cununám». Și așa își petrecea vieța în acésta siguranță, mereu amágită și mereu reinviată, scoțénd séra și îmbráccând diminéța rochia ei de mirésă. Umanitatea, ȃice Guyau, este ca acésta femeie, uitátore de ori ce decepții: și ea așteptá în fiecare ȃi sosirea idealului seu; or fi sute de vécuri de când mereu ȃice: »Máne, máne de sigur!» În fiecare generație își îmbracă rochia albă și-și pune pe frunte cununa de lámăiță. Credința este eternă, ca primávéra, ca florile.

Comparația suferé inse de unele neajunsuri seriose. Omenimea nu e logodită cu o himerá. Prea ar fi trist să credem, că de atâtea mii de ani ea n'a făcut un pas spre mirele ei. Atáta muncă, atáta lumină, atáta prefaceri în sórta și credințele ei, nu se pot de loc aseména cu așteptarea pasivă a unei nebune. Omenirea merge pururea înainte, și intrá din ce în ce mai în lumină.

Neliniștea și dornica ei întindere de brațe după un ideal se zugrăvesce cu mult mai bine în munca cinstită a marilor ei artiști și în durerile lor de creare. Poetul, în căutarea perfecțiunii, arată fórte bine întreaga evoluție a omenirii, a vieții în genere, spre ceva de-

părtat, care chiamă, atrage ca un vis frumos, și farmecă póte tocmai prin acésta depărtare.

De sigur, nu e o vorbă deșartă, că 'n inima poeților bate mai tare dorul întregii omeniri!

A. VLAHUȚĂ.

Ce se povestește în corfa de hârtie.

O istorie remarcabilă, de *Otto de Leixner*.

Traducere autorizată.

(Fine.)

Cu o mișcare de regină își vîri mâna 'n busunar și scóse de acolo o cólá de hârtie.

— Aici e poesia respinsă. Am să vi-o citesc. Ea-ș gurgăia gura dulcég:

Viorica albăstrea.

Eu merg lin incetinel
În sóre, la riurel,
Cu gândul trist, dar fórte
Gândind la câte tóte.
O viorică albăstrea,
Viorica albăstrea.

Și grăi florica,
Prea dalba mătușica,
Stropșorul mult gingaș,
Căpșorul drăgálaș
— Ce gândeșci dulce florică,
Mică albaștră viorică,
Viorica albăstrea?

«Aștept cu fericire
Să me rupi cu iubire!»
Am scos florica cu rădecine
Și-am dus-o acasă la mine,
Acum înflóre în odăița mea
Dulci ochișori de viorea,
Viorica albăstrea.

Ea își ridică ochii de pe hârtie, privi în giur de sine și-și aruncá capul, mândră, înderét. — Și acésta poesie, care respirá întreg farmecul poesiei populare, a respins-o anul acesta. Dvóstre șciți pe cine înteleg! Simplu ȃis — e ridicul!

Un suspin sfășietor resună prin odae — el veniá din corfa de hârtie și pentru poesie. Dar adunarea se párea a nu fi auȃit nimic, căci cuvintele ultime ale orátorei trezi patima tuturor.

Cu pumnii strînși sări un tiner și strigá:

— Și poesíile mele s'a obráznicit a le criticá acest patron inchipuit (aplause vióe), a cărui poesíi proprii nimeni nu le cunoșce. Dar voi gási eu prilej: atunci o să fac papricaș din el, încât nici un căne nu va primí o bucătică de páne din mânilor lui! (Aprobări turbate.)

— Remái credincios acestui propus! strigá un băețandru fără mustețe, și noi toți o să-ți fim recunosctóri. Tu scapi omenimea plásmuitóre de un Alp. Și pe mine m'a ofensat! I-am trimis o poesie pe care colegii mei — eu sânt secstan — mătușile și verișórele mele au caracterisat-o de un ce ne mai esistent până acuma.

— Na, na! — intreveni economul, dar el fuse indrumat la ordine și scolarul urmá mai departe.

— Me rog, auȃiți!

Profeții.

In spiritul meu
Din greu presimțitor,
Ca o furtună
Intre tunet și fulgeri,
Apare năvalnic,
Viitorul.
Aud zurutul
Carului vremei,
Scânteii țisnesc din osii,
Pravul sus se ridică.
Cârmuitorul inse,
Al viitorului Messia,
Cu ochii 'n scânteii
Ține de frâu
Și roibii 'nfocați
Dripesc ei holda;
Strașnică față.
Ins' pe mine, profetul,
Nu me 'nspăimântă.
Dar din dărăt
Din nouri de purpur,
Și flamuri de 'nvingeri sângerose
Apare sorele viitorului!
Atunci serví-vor
Ómenii, pacei,
O să se inchine numai
La un singur principe:
La al poetului spirit,
Cel genuin și adevărat.

— Genial — strigă o fetișcană și privi cu gingășie
la băețandru.

— Na, na! — mârniă economul.

— Și vezi, onorabilo, această poesie in ritm liber,
continuă gimnasiastul — a numit-o acest suflet sərbăd
— in poșta redacției, simplu de «vorbe umflata».

— Ridicull — țise prima oratoră.

— Revoltător — strigă fetișcana și sări așa de
violent in sus, de-i sburau pletele. — Și pe mine m'a
tratat miserabil și poesile mele, — fata începù a plânge
— le-a numit copilării — le-a respins — și — pe mine
— m'a numit — un papagal liric!

— Ridicull de tot! resună din nou. Citește.

— Da, da, citește-ne — strigau din tóte părțile
— suspinul sfășietor al doilea, tremură fără a fi auđit
de cineva.

Fetișcana scóse din busunar un caet gros, is-
șterse ochii și începù:

Presimț de primăveră.

E încă fôrte rece
Și pretutindeni nea,
Dar vinind primăveră,
Ea nu mai va zăcea.

Atunci vin erburi, flori,
Noi mergem in pădure iară,
O du-te iernă-urită,
O, vin iute primăveră!

Atunci cântă-vor paseri,
Iar noi, și noi cântă-vom,
Și bucate de primăveră
Cu cępă verde męcă-vom!

— Cu cępă verde męcă-vom — isbucni econo-
mul. «Asta-i bună! Asta póte remăné așa! Auđi coco-
niță, astă poesie așa fi aruncat-o și eu in corfa cu
hârtie».

Micuța începù a plânge cu amar. — Cum poți
dta așa ofensá copila drăgálașe? — strigă secstanul.
Ce-i drept, poesia e ceva juvenilă.

— Juvenilă? Na, și dta țingăule, ești ęnsuți încá
juvenil. Dar gimnasiastul se și aruncase deja pe adver-
sarul seu. Strigáte țivilitóre, ris, casuri de leșin. — Pen-
tru Dumneđu, domnii mei! — Liniște, liniște! — Ia,
acum vedem brutalitatea bărbaților! Așa resună hará-
baburá.

Dar ciasornicul bătù unul. De-odată, figurile pitice
păreau a páli; ele străluciau in o lumină tot mai slabă,
totodată deveniră netede și late și uite, in sfērșit vęđui
că toți se prefăcurá in cóle de hârtie, cari falfáind, se
perdeau, una după alta, in adâncimea corfei.

— Sărăcuța de tine! — țisei corfei, sculându-me
acum înțeleg durerile tale! Nóptea, când ai vré să
dormi, între 12 — și, a fi silită să ascultí asá poesii,
asta-i trist de tot! De ađi inainte tótá séra o să fii go-
lita de hârtii.

Un singur ciucure se ridicá obosit, ca și cum ar
vré să-mi mulțámescá, in numele întregii corfe. — De
atunci incóci nu mi-a mai vorbit nimic, întręga sa in-
fățisare inse ími spune, că-mi va fi recunosctóre până
la sfērșitul ei.

LUCREȚIA RUDOW-SUCIU.

Maxime și aforisme.

A publicá într'un mod prea complet scrierile unui
autor, care a murit, insemnázá a-l ingropá pentru a
doua óră. *G. M. Valtour.*

Ceea ce ómenii numesc virtute, in cele mai multe
casuri nu e, decát fricá de opiniunea publicá. — Mai
bucuros primim să fim uríți, decát desconsiderați. —
Esistá un soi de amor, care nu e, decát vanitate mă-
gultă. — Un amor orgolios e o rosă de Alpi; decá l'a
cules o mână fericită, ea nu se veștejeșce nici odată. —
Cel ce nu s'a abătut nici odată dela drumul țerei, să
nu-ș inchipuiescá prea mult, că n'a rătăcit nici odată.
— Când doi ómeni încep a se iubi, in acelaș moment e o
mare fericire. O fericire și mai mare e inse, când încetá
a se iubi in acelaș moment.

Marie de Ebner-Eschenbach.

Câte inimi nu se pierd și cât de rar afii o inimă.
— Unde amorul e comandat de sentinelă, acolo gelo-
sia e la postul seu. — Cel mai bun apērător al omu-
lui contra slăbiciunilor e viua aducere aminte de o fi-
ință iubită. *G. M. Valtour.*

Frica de mórte se numeșce iubire de vieță. — A
ținé totdeuna calea mijlocie, duce la pierderea carac-
terului. *R. K.*

Resignarea e eroismul celor invinși. — Dđeu nu
dărueșce fericirea, ci numai o imprumutá. — A fi bol-
nav insemnázá a trăi in condițiuni schimbate.

Virchow.

E o diferență mare decá un om șcie să se pórté
câteva óre cuviincios și decá el in realitate e un om
cuviiincios. *R.*

Melancoliá adesea e consecvența ușurintei de
minte. *Th. M.*

Cu cât o societate are trebuință de legi mai puține,
cu atât ea e mai liberă. *H. H.*

Culese și traduse de

CAMIL B..

Parastasul.

În fața grópei pe jumătate astupată, Jijică, un confrate care luase cuvântul în numele corporațiunii cârciumarilor, își sfârșia în chipul ăsta, discursul seu funebru:

«Da, dragă Bujică, am ținut să te întovărășim până aici ca să vezi că prietenii sînt tot prieteni: Ai fost un cârciumar model, un bărbat care și-a iubit nevêsta, un tată care și-ar fi iubit copiii decă ți i-ar fi dat în tîmplarea. Decă tóte astea te pot mîngăia, dragă Bujică, spuneți-le astea în locuința ta cea din urmă și mai spune-ți că ai adus cu tine stima întregii mahalale și a tuturor cârciumarilor din capitală. Adieu, Bujică, adieu!!!»

La acest remas bun, ȃis cu o voce tremurătoare, un țipăt dureros respunse.

Dna Bujică, simțitorea vêduvă a reposatului, țipase sfășietor și leșinase.

Biétă femeie își iubiá fôrte mult bărbatul!

În timpul ăsta, Marița, bucătăreșa birtului Bujică, o fată grasă, cu formele rotunđi, pregătiá mēsa, séu mai bine ȃis primul parastas.

Oh! o mēsă fôrte simplă.

Numai cîte o bucată de friptură, salată și brîndă. Dór atît cît trebuia ca să se întărescă cei câțiva prieteni de aprópe ai vêduvei, cari, din iubire, însoțiseră pe reposat până la locuința de veci.

— Numai ce trebuie, ȃisese vêduva Bujică. O ȃi de înmormîntare nu e ca o ȃi de veselie.

La șapte ciasuri, cortegiul, întorcîndu-se dela cimitir, sosiá în fața prăvăliei Bujică, care erá cu obloanele închise și peste care se lipiseră mai multe petice de hârtfe cu inscripția:

Inchis din pricină de mórte.

Dna Bujică intră cea dintîi, cu ochii roșii, susținută de o parte de Jijică, iar de cealaltă de lăptăreșa, o vecină.

Invitații o urmară: bărbații gravi, solemni în haine negre, femeile ținînd încă în mână batistele lor în semn de doliu.

Intr'un colț al prăvăliei, mēsa erá pusă.

Se aședară la mēsă în tăcere și Marița aduse friptura.

Îmbucăturile cele dintîi fură inghițite în cea mai sfântă tăcere. Vêduva stînd între Jijică și lăptăreșă se uitá țintă la un cuiu și nu mîncă.

În sfârșit ea suspină:

— Săracul Bujică!

Atunci limbile se desmórțiră și laudele în privința reposatului începură să curgă ca plóia.

— Și când te gîndești că acum opt ȃile erá încă la tejhia!

— Iaca ce e omul, o nimica tótă!

— Și erá un om cum se cade, îndatoritor!

— Vesell

— Bun!

— Oh! ori-cum stăpânul avea palmă cam grea, ȃise bucătăreșa. Nu e așa, cucónă?...

— Taci, Marițo! respunse vêduva cu asprime. Me bătea, pentru că meritam.

— Și apoi, ȃise lăptăreșa în chip de mîngăiere, mórții cu mórții și vîii cu vîii. Ȃștia din urmă sînt mai mult de plîns!

— Vai! gemu vêduva stergîndu-se la ochi.

— Ia lasă, cucónă Bujică, ȃise Jijica, nu trebuie să-ți faci inima rea... Fii sigură că nu mai inviéză bietul Bujică decă plîngi.

— Ai dreptate, dle Jijică... Mai vrei puțină friptură?

— Mulțumesc, dnă Bujică, dar dta șcii bine că în ȃile d'astea triste nu prea ȃi-e fóme...

— Așá el ȃise lăptăreșa golindu-și paharul, ȃi se usucă gâtul.

Cu tóte astea, pentru că vêduva stăruia cu politețe, Jijică primí.

Primí și tîmplarul și lăptăreșa nu făcu mutre de loc.

Atunci toți ceialalți își întinseră talerele.

Oh! n'aveți grije, n'au luat mult, numai cîte-o bucățică...

Și-o mîncară, fiți pe pace...

— Marițo, ȃise vêduva, fă niște jumări cu untură...

Dar Jijică protestă cu autoritatea unui om care șcie ce trebuie în asemenea împregiurări...

— Nu, cu untură, cucónă Bujică, cu unt... E mai slabă și de doliu mare...

Jumările dispărură tot așa de iute ca și friptura.

Vre-o cincideci de cârnați, mititei și mari la un loc, se aședară cu mândrie în stomachurile jalnice ale invitaților.

Dar cârnații fuseseră așa de sărați și așa de ardeiați că Nae, băiatul din prăvălie, se coborise deja de doue ori în pivniță.

Ochii începuseră să se aprindă.

Vorbiau acum mai puțin de bietul reposat.

Vêduva oftá mereu, dar în sfârșit începuse să simțá nițică poftă de mîncare...

Ce să-i faci! Vêduvia întotdêuna te sleiește...

— Marițico, ȃise ea cu un ton jalnic, încâlđește, te rog, ostropielul...

La mieđul nopții, mîncău încă.

În giurul mesei, tóte chipurile străluciau.

Chiar dna Bujică, sclipiá din ochi, cu tóte că-ș păstrá o fisionomie durerosă de vêduvă neconsolată.

Jijică făcuse cîteva glume cari nu fuseseră reu primite.

Tîmplarul, aprins de formele voluptuoase ale bucătăresei, își pusese talerul lângă al ei și o ciupiá din când în când în glumă și ea nu se supără, șiréta.

Și kilele de vin se urcau din pivniță!!!

Convorbirile fôrte sgomotóse acum erau amestecate cu hohote de ris.

Căruțașul, care se cam pilise, începú să cînte incet:

Ici e tină, dincóce glod,

Colea bărbățelul mort,

Și-am să joc să mi-l desgrup.

etc...

Toti începură să țipe... Cum să cînte cineva asemenea cîntec?

— Îi plăcea reposatului fôrte mult, înganá căruțașul ca să se scuze... Nu șciți cu cîtă poftă ȃicea:

Și-o să-i vînd și pălăria,
Să-i citescă liturghia?

Jijică, omul care cunoșcea obiceiurile, declară că se poate cânta un asemenea cântec, pentru că bietul Bujică se inebuniă după el. Ș-apoi, acesta e un fel de omagiu adus memoriei lui.

Căruțașul, încurajat de vorbele astea, cântă înainte.

După ce sfîrși, dna Bujică, zimbî ușor, în semn de mulțumire.

— Am să ve cânt eu ceva caraghios! strigă tîmplarul care începî îndată:

Opi secna, secna pi
Christin boli n'a costi
Tangăr mangăr n'a casto
Tiafo belengher buf!
Tarara, bum! de rey
Tarara, bum! de rey...
etc. etc.

De astădată aplaudară fără pic de păcat... Și frenul totă lumea îl repetă în cor cu acompaniament de cuțite pe farfurii:

Tarara, bum! de rey,
Tarara, bum! de rey!

Căntecele începuseră. Fiecare și-l dîcea pe al seu. Lăptăreșa cântă cu mâna la inimă:

Inimioră, inimioră ce te bați
De cîste și de ficiți!

Și băiatul cără meren din pivniță la vin când se aude bătînd la ușe:

Un sub-comisar și un vardist apărură pe prag.

— Sînt done ciasuri. Nu închideți?

Sgomotul încetă ca prin farmec.

Dar Jijică se ridică fôrte demn, și se duse să vorbească cu reprezentanții autorității.

Le esplică, cu o voce funebră, cum ingropaseră pe bietul Bujică după amiédî și că...

Cei doi agenți înteleseră.

— Atunci e altceva, dîseră ei.

Și după ce b_eură cîte un vinișor, se retraseră scusându-se că turbură în legitima ei durere o familie în jale.

Plecând agenții, sgomotul se urmă.

La trei ciasuri totă lumea eră veselă.

Jijică se apucase cu un prieten să jöce un tabinet pe un *chil* de vin.

Tîmplarul se dusesese după Marița în cuine.

În clipa asta, v_eđuva Bujică începî să plîngă cu hohot.

Căruțașul se deșteptă sărînd, Jijică pierdî un as și conțina mică.

— Da ce ai, cumetră?

Ea se inecă oftând...

— Me gîndesc... la... bietul Bujică. Îmi dîc... Săracu... d_ecă ar fi cel puțin aci.

Auđînd vorbind de Bujică, toți remaseră cu gura căscată.

— Ah! urmă v_eđuva plîngînd, d_ecă ar fi aci... ce bine ar petrece Bujică!... Șciți că lui îi plăceau glu-mele grozav de mult și mai ales chefurile...

Și cheful, ba nu, parastasul se urmă.

DUMITRU CAMPULUNGEANU.

Lectura interesantă.

Copiii au cinat. În sfîrșit și mama are cîteva momente libere. Cu ce le-ar puté petrece? Sînt decît să le citescă niște povești frumoșe? Își pune dar înainte cartea favorită și le citeșce din ea; copiii ascultă și tot ascultă, nu le mai vine somnul, duși pe calea fericii....

Papa Leon XIII.

În Roma se petrec de mai multe s_eptemăni serbări mari. Papa Leon și regele Umberto, amîndoi au serbat jubileu. Primul a serbătorit anul al 50-le de când a ajuns episcop, iar regele Umberto a serbat jubileul de 25 ani al căsătoriei sale.

Am publicat portretul regelui și al reginei; acuma continuăm cu portretul lui Leon XIII. Portretul e făcut după fotografia lui cea mai nouă și îl represintă în cabinetul seu de lucru.

B o n b ó n e .

— Auleo, 800 de pagini!... Manuscrisul e cam lung... E cel puțin interesant?

— Admirabil!... Am cercelat cu date istorice d_e-că-i adevărat, că pe Ciubăr-Vodă al Moldovei l'au mîncat șorecii séu ba, după cum spun unii prin cărți.

— Ei și ai ajuns la vre-un rezultat?

— Încă nu... Pe aceste 800 pagini am scris, că l'au mîncat șorecii. Pe alte 800, pe cari vi le voi aduce peste un an, cred, că voi dovedi și căți șorecii l'au mîncat.

— Bravo, domnule... Cred, că vei aduce prin acésta un mare serviciu istoriei române!

*

— Acusatul, e dovedit că ți-ai omorî părinți cu o cruđime ne mai pomenită, ai ceva de spus ca să te aperi?

— Ah! dlor jurați, singura mea nădejde este, că are să ve fie milă de un biet orfan...

*

Un bărbat se uită trist, la factura trimisă de modistă soției sale:

— Opt, noue, dece, cincispredece pălării într'un singur an! Ce dracu face o femeie fără de cap, ca a mea, cu atâtea pălării!

*

Fabulă. — Un băiat iubiă pe o fată, — o fată iubiă pe un băiat.

Morală. — Băiatul n'a remas cu fata, — dar fata a remas cu băiat.

LITERATURĂ și ARTE.

Știri literare și artistice. *Di C. V. Vasiliu* va pune în curînd sub tipar la București o culegere de tot ce s'a scris asupra lui Eminescu dela mörtea lui și pînă astăzi, atît în România, cât și dincoace de Carpați. — *Di Petra-Petrescu* a scos la lumină în Brașov un volum de 300 pagini intitulat «Povestiri», prețul, francat, 80 cr. — *Scrierile Mariei Rosetti*, din 1864—65, au eșit de sub tipar la București, publicate de fiul seu dl *Vintila Rosetti*, într'un volum de 216 pagine. — *Di C. Esarcu* a dăruit Ateneului Român din București un

mare bust în marmură, represintănd pe împăratul Trăian.

Dimitrie Cichindeal. Academia Română a dat sub tipar lucrarea dlui Iosif Vulcan despre fabulistul Dimitrie Cichindeal, prezentată ca discurs de recepțiune în ședința publică solemnă din 29 martie 1892 a Academiei. Lucrarea, întemeiată pe corespondența încă necunoscută a lui Cichindeal cu episcopul Samuil Vulcan, va apăre într'un volum însoțit de răspunsul dlui V. A. Urechia și va fi precedată de portretul lui Cichindeal, făcut după unul contemporan trimis Academiei de dl George Ardelean avocat în Timișoara, iar una din scrisorile lui Cichindeal va fi reprodușă și în facsimile. Fiind o mare parte tipărită, credem că volumul va apăre peste câteva săptămâni.

Istoria Românilor, curs făcut la facultatea de litere din București, după documente inedite, de dl profesor V. A. Urechia, membru al Academiei Române, a eșit de sub tipar la București, publicat sub direcțiunea dsale de un comitet de studenți ai facultății de litere de acolo. Volumul care stă acuma înaintea noastră, este al doile în seria de volume pentru 1786—1800. Volumul ilustrat cu mai multe facsimile, începe după pacea dela 1792 și se ocupă în deosebi de epoca lui Mihai Suțu, care fusese numit Domn și peste județele din Moldova ce aveau să fie deșertate de austriaci și care se 'ntitulază: Voevod cu mila lui Dumnezeu, Domn a totă țera românească și oblăduitor al ținuturilor Moldovei până 'n apa Siretului. Se imparte în cinci-spre-dece capitole. În aceste, dând icóna Moldovei după pacea dela 1792, vorbește despre domnia lui Alesandru Moruzzi, apoi trece la epoca lui Mihai Suțu și descrie domnia acestuia, administrația, religiunea, cultura publică, țeranii, justiția, boerii, dările și vămile, comerțul, edilitatea publică și rescótele. Tóte aceste, pe temeiul unei multimi mari de documente nepublicate, care dau lucrării o valóre fórte mare. Prețul în librărie 12 lei; în abonament 10 lei.

Premii literare. Biurul societății geografice române din București publică următoarele concursuri: Premiul regelui (1000 lei) pentru cel mai bun dicționar al județului Putna. Premiul principele Ferdinand (1000 lei) pentru cel mai bun dicționar geografic al județului Dolj. Premiul Episcopul Ghenadie de Argeș (1000 lei) pentru cel mai bun dicționar geografic al județului Olt. Premiul Michail Balș (1000 lei) pentru cel mai bun dicționar geografic al jud. Tecuci. Premiul Stoicescu Petre (1000 lei) pentru cel mai bun dicționar geografic al jud. Prahova. Premiul Clubul Regal și Gr. Tocilescu (1000 lei) pentru cel mai bun dicționar al județului Constanța. Doue alte premii Societatea Geografică a (1000 lei) pentru cele mai bune dicționare geografică ale județelor R.-Sărat și Tulcea. Termenul pentru trimiterea manuscrisurilor se ficséză până la 31 decembre 1893. Manuscrisurile premiate devin proprietatea societății geografice române.

TEATRU și MUSICĂ.

Dșóra Bărsescu pentru Liga. Am anunțat, că dșóra Agatha Bărsescu va da la București o reprezentațiune și în folosul Ligei culturale române. A și dat. Succesul a fost brilliant. Scădându-se cheltuelile, s'a produs un vinit curat de 3961 lei 5 bani.

Teatrul din Iași. Trupa română de operete din Craiova urméză cu mult succes reprezentațiunile sale

în Circul-teatru Sidolli. «Voevodul Țiganilor», cunoscuta operetă a lui Strauss, dată în beneficiul dnei Irina Vladăia, a avut succes mare. Dar încercarea dnei Aristița Romanescu d'a debutat în opereta «Mam'zell Nitouche» n'a fost acceptată din partea publicului, care nu vré să-și vedă favorita tragediană în astfel de piese. La a doua reprezentație n'a fost multă lume.

Concert în Satul-nou. Cu ocașiunea sfințirei bisericei gr. or. române din Satul-nou în Bănat, se va da la 16/28 maiu sêra și un concert. Iată programa: 1. «Iată ziua triumfală», de W. Humpel, esecutată de cor bărbătesc; 2. «Capela», de Kreuzer, esecutată de cor bărbătesc; 3. «Visul», cântat solo de dl Procopie Roșculeț, acompaniat pe flaut de dl Costache Țarină și de orchestră; 4. «Din depărtare» de J. Vorobchieviciu, esecutată de cor bărbătesc; 5. «Hai în horă», de G. Dima, esecutată de cor bărbătesc; 6. «Al vênătorului bun remas», de Mendelsohn, esecutată de cor bărbătesc. După concert urméză bal. Inceputul la 8 ore sêra.

Noul cor românesc din Timișoara, înființat sub conducerea profesorului de musică și cânt dl Fr. Adam, va arangia a doua și de Rusalii o petrecere în grădina de lângă gara numită «Lerchenfeld». Cu asta ocașiune corul va cânta următoarele piese: 1. «Florile codrului» de I. Dürner, cor bărbătesc. 2. «Copila tinerică», cor micst de G. Dima. 3. Poesie: N. Bălcescu murind, declamată de dșóra Sidonia Olariu. 4. «La Arme», de K. R. Karrasz, cor bărb. 5. «Cât îi țera românească», de Porumbescu, cor micst. 6. Poesie: «Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie», de Eminescu, declamată de dșóra Maria Zarie. 7. «Marșul economilor» de C. G. Porumbescu, cor bărb.

Clubul lucrătorilor brașoveni a arangiat în dumineca trecută o serată musicală și teatrală, jucându-se și declamându-se în diverse limbi. Românește s'a jucat «Nunta țerănescă» de V. Alecsandri.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Șciri bisericești și școlare. Sinodul bisericesc al României ș-a deschis sesiunea de primăveră la București în ziua de 1/13 maiu. — Dl Episcopul D. Grigoro-vici a fost promovat de cătră universitatea din Cernăuți la gradul de doctor în drept.

Parastasul pentru Barițiu la București s'a ținut în sâmbăta trecută, asistând afară de delegații Asociațiunii transilvane, numiți în nr. trecut al foii noastre și membrii Academiei D. A. Sturdza, Nicolae Kretzulescu, Ioan Kalinderu, Nic. Ionescu, Gr. G. Tocilescu, D. C. Ollănescu, Iacob Negruzzi, dr. V. Babeș, P. S. Aurelian și membrul corespondent I. Bian. A mai fost de față I. G. Barițiu fiul, Mihail Stănescu cu familia și C. Iuga ginerii repesatului, Vasile Voina paroc-protopop în Brașov și G. Dima profesor de musică la seminariul pedagogic-teologic din Sibiu, dimpreună cu mai mulți ardeleni domiciliați la București, dintre cari amintim pe dnii Theodor Nica director la Banca Națională, dr. Ioan Neagoe medic, farmaciștii Ioan Murtean și Al. Bozocan, comercianții I. Chițu și Vas. Orghidan, iar Liga culturală a fost reprezentată prin dl avocat George Bursan. Serviciul divin a fost oficiat, în biserica St. George-nou, de episcopul Partenie al Dunărei-de-jos, asistat de 5 preoți. După sevêrsirea serviciului a luat cuvântul părintele Zaharia Boiu și a rostit un frumos discurs funebral; apoi a vorbit dl Nicolae Ionescu, ară-

tând cu multă pătrundere meritele lui Barițiu pentru întemeierea culturii române.

Premii pentru învățătorii școlilor populare. Comitetul societății «Școla română» din Suceva a hotărât, să împărtășcă în luna lui septembrie a fiecărui an mai multe premii dela 15 fl. până la 50 fl. v. a. pentru acei învățători dela școlile populare de prin satele și târgurile Bucovinei, carii vor face cu școlarii din școla lor esaminul de primire în clasa întâia românească dela gimnasiul din Suceva cu succes bun. Impărțirea acestor premii va atârna: 1, dela numărul școlarilor; 2, dela succesul bun, cu care vor face ei esamenul de primire; 3, dela starea lor materială, adică: decă acesta va ajunge, ca băeții să pôta urmă studiile la gimnasiul din Suceva fără vr'un ajutor mai iusemnat din partea societății «Școla română». Suceva, 11 maiu 1893 st. n. Comitetul.

Adunări învățătorești. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din despărțământul Sibiiului se va întruni la 18/30 mai în adunare generală la Sibiiu în sala festivă a seminariului Andreian, sub presidiul dlui dr. Vasile Bologa, secretar dl Lazar Negrilă. Vor ține prelegeri practice învățătorii G. Jondrea și G. Stanésă; iar dl Ioan Popovici va ceti un tractat teoretic. — Membrii reuniunii învățătorilor români gr. or. din despărțământul S. Sebeș vor ține adunare generală în 17/29 maiu la Lancrâm, sub presidiul dlui E. Mureșian, secretar dl N. Todea.

C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. Coriolan I. Pap, avocat în Oradea-mare, la 4 iunie st. n. își va serbă cununia cu dșora Aurelia Cosma, fiica dlui Andrei Cosma, directorul-efectiv al «Silvaniei» din Șimleu; cununia se va ține în Supurul-de-sus. — Dl dr. Leon Scridon, prim vice-notar al comitatului Bistrița-Năsăud, se va cununa cu dșora Elena Jarda la 29 maiu, în Năsăud.

Fondul George Barițiu. Precum comunicărăm și noi, comitetul Asociațiunii transilvane a decis, ca pentru eternizarea memoriei neuitatului ei președinte să inființeze un fond, care să pôrte pentru toate timpurile numele de «George Barițiu». Din acest fond se vor premia produse literare și se vor crea locuri libere în internatul școlei civile de fete a Asociațiunii transilvane. Spre acest scop comitetul face un apel la toți români să contribuască, trimițând contribuiri la comitetul central din Sibiiu.

Serbarea zilei de 10/22 maiu la București, aniversarea încoronării regelui Carol, s'a serbat și în anul acesta cu mare solenitate. La mitropolie s'a ținut un Te-Deum; de acolo regele și prințul Ferdinand călare, iar princesa Maria în trăsură, s'au dus la bulevard, unde au primit defilarea. Prințul Ferdinand a defilat în capul batalionului al cărui comandant este, apoi a asistat alături de regele la defilarea trupelor. Sêra s'a dat o serbare populară în grădina Cișmeșu.

Delegațiunile s'au întrunit la Viena la 25 i. c. Casa magnaților a ales dintre români numai un membru suplent, pe dl dr. Iosif Gall. Bugetul comun se urcă cu 4 milioane și 600 de mii mai sus decât în anul trecut.

Maialuri. La Alba-Iulia elevii dela școlile române vor ține maialul lor luni a doua di de Rusalii în grădina pușcătorilor; venitul curat este destinat pentru bibliotecile ambelor școle. — La Arad elevii școlilor

profesionale gr. or. române vor arangia, sub conducerea corpului învățătoreșc, maial a doua di de Rusalii, în pădurea numită «Cialla». Venitul e destinat fondului de ajutorare al școlarilor săraci.

Reconstruirea Bucureștilor. Un confrate dișce că dl L. Catargiu va depune zilele acestea pe biuroul Camerei un proiect de lege pentru crearea unei case a lucrărilor orașului București. Acastă casă este menită a face față cheltuelilor pentru întocmirea unui plan general al orașului și pentru esproprierea necesare aplicării lui. Planul cadastral al orașului se va face prin o triunghiulație geodesică, și în termen de 4 ani. Pentru preintimpinarea primelor cheltueli casa de depuneri va deschide primăriei un credit de 4.000.000 lei.

Știri militare. Generalul cav. de Trapșa a fost pensionat, conferindu-i-se de cătră M. Sa caracterul de locot. feldmareșal ad honores și crucea de cavaler a ordinului Leopoldin, ambele fără tacse. — Căpitanul de clasa I George Boldea dela reg. 64 de infanterie și locot. Constantin Mureșan dela reg. 82 inf. s'au retras în pensiune; sub-locot. în rezervă Octavin Popu, reg. 31 inf., la cererea proprie, este șters din armată.

Necrolog. Generalul I. Em. Florescu a murit la Paris sâmbătă spre duminică noptea. Reposatul, unul din fruntașii României, afară de politică s'a interesat și de literatură și a fost unul din întemeiatorii Ateneului Român din București. S'a născut la 1819 în Rimnicul-Vâlcei și încă de tiner a intrat pe cariera militară. Completându-și studiile la Paris, s'a înscris cursul militar al statului major. Întrând în serviciu militar, la 1849 fu înaintat la gradul de general. A fost ministru mai de multe ori, cu conservativii; dar în anii din urmă a făcut opoziție ministeriului Catargi. A avut două fice, dintre care una s'a măritat după br. Szentkeresztzy în Ardeal. Mortul s'a transportat la București, unde s'a și înmormântat

OGLINDA LUMEI.

Cronică mică. Esposiția universală din Paris, care se va ține la 1900, a și început să-și atragă atențiunea. Comisiunea preparătoare a ales tot câmpul lui Marte, destinând pentru edificii esplanada Invalișilor și imensul loc al câmpiilor eliseice. Acăsta esposiție va fi de patru ori mai întinsă decât cea dela 1889. — *Imperatul Wilhelm* a declarat, că decă și noul parlament va fi contrar legii militare, va disolvă parlamentul din nou. — *Ministeriul Italiei* ș-a dat dimisiunea, căci camera a dat un vot de blam ministeriului justiției Bonacci; cabinetul se va restabili, remânând afară numai Bonacci.

În căutarea unei Venus. Concursul pentru cel mai mare picior de femeie a ațâțat pofta diarului «New-York Recorder» ca să publice un alt concurs pentru căutarea femeii celei mai frumoșe și să ofere un premiu de 20.000 dolari (100.000 fr.) aceleia pe care sculptorul Alesandru Doyle, însărcinat special al diarului american, o va găsi ca îndeplinind toate condițiunile cerute. De astădată concursul este internațional. «Recorder» se adresază femeilor din toate țerile și cele care voesc să concureze, să-și trimită fotografiile, care trebuie să fie de mărimea cabinet și să fie fotografiate în picioare, însoțite de numele, adresa lor și de următoarele mesuri ale diverselor părți ale corpului ca să se pôta judecă odată cu frumusețea obrazului, espresiunea portului și armonia formelor. 1. Înălțimea totală a corpului, fără încălțăminte. 2. Mesura părții dela creșcetul

capului până la înălțimea umerilor, perpendiculară. 3. Mesură dela creștet până la linia de jos a bustului. 4. Înălțimea până la genuchi plecând dela pământ. 5. Înălțimea șoldurilor plecând dela pământ. 6. Lungimea capului, luată in mod perpendicular. 7. Lărgimea umerilor. 8. Înălțimea centurei plecând dela pământ. 9. Înălțimea din căfă și până la pământ. 10. Mesura plecând dela extremitatea celui mai lung deget al unei mâni până la aceeași extremitate a celeilalte mâni, brațele fiind întinse orizontal. 11. Mesura dela un cot la celalalt cu mâna întinsă. 12. Lărgimea șoldurilor. 13. Circonferența gâtului. 14. Aceea a umerilor. 15. Aceea a bustului. 16. Aceea a taliei. 17. Aceea a cõpsei. 18. Aceea a pulpei. 19. Circonferența brațului in cea mai grosă parte a de desuptul cotului. 20. Circonferența brațului in cea mai grosă parte d'asupra cotului. Acelea din concurențe care se vor apropria mai mult de perfecțiune, vor fi invitate să vie la New-York spre a fi supuse unui interview cu sculptorul Doyle. Redacția diarului va plăti drumul atât la dus cât și la întors. Deja un mare numer de concurențe și-au trimis fotografiile lor.

Cum aplaudă japonezii in teatru. Spre a exprima aprobatiunea lor actorilor și acțitelor, japonezii nu aplaudă ca totă lumea adevărat prin bătaia palmelor. Ei aruncă pe scenă, unii pălăria plină de pietre prețioase, alții ace de pěr, alții brățari, etc. La sfârșitul spectacolului artistul rógă pe donatori să-și rescumpere obiectele lor, lucru pe care ei îl fac in baza unui tarif stabilit mai dinainte și care nu variază in nici un caz. Astfel artiștii fac, in fiecare sêră bilanțul aplauselor căpătate și știu decă au avut succes de 100 de franci sêu 200 franci. E de prisos a adăogă, că mulțumirile mai mai căldurose se dau proprietarilor obiectelor celor scumpe. Decă acest obicei s'ar introduce și la noi, cine își pôte inchipui cât ar fi de mulțumiți artiștii!

O reclamă ingenioasă. Un diar din Londra a publicat intr'una din zile trecute următorul anunț: «Personele, cari se vor abonă la diarul nostru, vor primi 2 cadouri interesante: 1, lista tuturor fetelor frumoase și nemăritate din regat, cu zestre și poziția lor socială, plus portretele lor, 2, lista tuturor candidaților de înșurătoare cu averea, poziția lor etc». In timp de 24 de ciasuri dela publicarea anunțului s'au abonat verbal, in scris, prin fir telegrafic și prin telefon 10.000 de bărbați și femei. In alte 24 de ciasuri istețul redactor a prînit 100.000 de fr. bani pentru abonamente. Dar când au început abonații să reclame listele și portretele, redactorul a fugit. El eră aprõpe să dea faliment și mijlocul acesta ingenios i-a procurat o sumă mare de bani, cu care a și fugit in America. Un lucru rămâne inșe adevărat: că s'au abonat 8000 de femei (adică candidate de maritiș) și numai 2000 de bărbați.

HIGIENĂ.

Lécul gângăvici. Profesorul de liceu dr. Zraelek din Leobschütz comunică prin revista «Illustrirte Welt» un léc pentru a vindeca gângăvia la copii, remediu pe care el l'a încercat in mai multe rânduri și l'a găsit foarte eficace. Acest remediu este foarte simplu și constă in aceea, că părinții sêu învățatorii să oblige pe copii gângavi la pronunțarea sêu citirea fiecărei vorbe in care se află vocala *u* și cât se pôte de des și vocala *u* sin-

gură. Așă de es. să se pue copilul gângav să pronunțe propozițiunea: copilul scrie tema și să pronunțe după fiecare vorbă *u*, astfel: *u* copilul *u* scrie *u* tema *u* sa. După astel de eserciții făcut in timp de trei luni gângăvia dispăre și copilul pôte fi dispensat de a incepe vorbele cu vocala *u*. Recomandăm deci încercarea acestui remediu simplu și inocent celor sânt interesați. Cine știe decă sêrmanii gângavi cari sânt destul de numeroși și la noi, n'ar puté trage ôre-care folos.

Țigare sêu luléua? Până acum igienisti afirmau că luléua este mai puțin vătămătoare sănetații decăt țigarea. Ideia dela care plecară vechii igienisti spre a alege între «2 reuri» a fost credința porosității materiei lululei și astfel absorbirea multelor materii vătămătoare cari se găsec in fum. Aceste materii sânt multe intr'adevăr și afară de «nicotina» acusată de relele ce face mai sânt și complici ca picolina, picoidina și oxidul de cărbune. Acum un igienist francez afirmă contrariul adică, că in lulea combustiuinea fiind necompletă se dezvoltă in mai mare cantități aceste produse ale distilațiunii. Numai vorbind de oxidul de cărbune, venin subtil și teribil, igienistul modern a probat că fumul lulei îl conține in mai mare cantitate decăt cel al țigării. Apoi el mai demonștră, că oxidul de cărbune nu e sigur și că preșența lui este o mărturie a preșenței celorlalte produse de incomplecta combustiuinea a tutunului.

Vindecarea reumatismului. Un mare medic englez a făcut esperiențe foarte folositoare. Reumatismul a fost vindecat — ori cât de invecitat a fost — cu un mijloc foarte simplu. — Părțile in cari se simte durerea sânt lovite cu urzici prõspête culesse. După câteva sêptemâni bóla trece de sigur.

Poșta redacțiunei.

Baltica. Ve mulțumim mult pentru cea trimisă, cât și pentru cele promise. Mai degrabă nu s'ar putut publica, nefind loc. Pósa se trimite tot sub adresa veche. Nu e bine așă? Inca pentru cerere, prin tăcerea noastră s'ar și acordat de mult, fără să ne acomodăm altor reviste, dintre cari — chiar cele mai de frunte — nici măcar atâta recunoștință nu dau.

La mai mulți. Piesa «Ruga dela Chisetcu» se află de vânzare in ediție separată numai la administrațiunea foii noastre. Prețul, trimisă francat, 30 cr.

Te-ai dus! Regretăm că nu putem întrebuința nici acêsta.

Oravita. Nr. 10 reclamat s'a trimis și a doua óră. Credem că acum a pați primit.

Bosovici. Necrologul a sosit târziu. Cel amintit de dia, nu ne-a venit de loc.

Blas. Din Panteonul Român nu mai avem nici un esemplar de vânzare.

Brasen. Vom întrebuința una.

Calindarul sêptemânei.

Duminica Rosailor, Ev. dela Ioan c. 7,			
Diua sêpt.	Calindarul vechiu	Căfind. nou	Sórcle
Duminecă	16 (+) St. Rosali	28 Wilhelm	4 10 7 44
Luni	17 (+) Lusia Rosal.	29 Maximilian	4 9 7 45
Marti	18 Mart. Teodot	30 Ferdinand	4 8 7 47
Mercuri	19 S. Mart. Patrichie	31 Portonela	4 7 7 49
Joi	20 Mart. Talaleu	1 Iun. Ana dlu	4 7 7 40
Vineri	21 (+) Const. și Elena	2 Erasim	4 7 7 48
Sâmbătă	22 Cuv. Vasilisc	3 Clotildis	4 6 7 58

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu TIPARIUL LUI IOSIF LÁNG & COMP. IN ORADEA-MARE.

